

Ezer drb 56 cm h., 8 cm sz. lucz fenyő zszindely	7.50—9 frt.
Nagyvárad. Egy <i>m</i> cserhasáb tűzifa	3.80 "
Egy <i>m</i> bükk, gyertyán, kőris és nyír hasáb tűzifa	3.50 "
Egy <i>m</i> tölgy hasáb tűzifa	3.20 "
Egy <i>hl</i> kemény faszén	0.90 "
Egy drb 3.8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> v., lucz fenyő deszka	0.50 "
Egy drb 3.8 <i>m</i> h., 32.5 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> lucz fenyő deszka	0.55 "
Ezer drb 3.8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 5 <i>cm</i> v. lucz fenyő padló	1.20 "
Egy drb 3.8 <i>m</i> h., 32 <i>cm</i> sz., 8 <i>cm</i> v. lucz fenyő padló	2.50 "
Egy drb 3.8 <i>m</i> h., 5 <i>cm</i> sz., 2.5 <i>cm</i> v. lucz fenyő lécz	0.09 "
100 drb szél-deszka I. és II. oszt.	38, 32 "
Ezer drb 35 <i>cm</i> h., 6 <i>cm</i> sz. fenyőzszindely	3.50 "
" " 40 " " 7 " " " "	4.20 "
" " 45 " " 8 " " " "	6 "

Különfélék.

Kitüntetés. E lapok olvasói már régen tudomást vettek arról a legmagasabb királyi kéziratról, mely egyesületünk tisztelt és szeretett elnökét az egész ország által osztatlan elismeréssel jutalmazott hazafiúi érdemeiért kitüntette. Mindamellettt örömmel és az ismétlés vádjának legkisebb félelme nélkül emlékezünk meg mi is e legelső alkalom adtán a legmagasabb királyi kegyről, mely Tisza Lajos ő excellen-

eziáját a grófi méltóságra emelte, s a mire különösen büszke lehet, őt a „szegedi“ előnévvel ruházta fel. — A fényes kitüntetés nem a magyar erdészet lelkes barátját érte, hanem a fáradhatatlan hazafit, ki a legyőzhetetleneknek vélt nehézségek daczára is új életre keltette Szegedet; de azért örömünk teljes és őszinte, mert a tisztelet, melylyel iránta viseltetünk, minden önzéstől ment, mint az ő buzgalma és fáradhatatlan jóakarata, melyet hosszú évek óta az erdészeti ügyeknek is szentel.

Érdekes levél az alföldi fatelepitési kísérletekről. Az állam-számvevőszék elnöke Gajzágó Salamon ő nagyméltósága tur-pásztói kertjében — mint alábbi sorai tanusítják — egész szeretettel foglalkozik a különféle erdei fák megtelepitésével. A mult év tavaszán és 1882. őszén többféle csemetét rendelt meg e czélra Ungvárról, honnan Rónai főerdőtanácsos úr intézkedése folytán nemcsak a kívánt példányokat kapta meg, hanem néhány honosítási kísérlet tárgyát képező külföldi csemetével is meglepetett. Kísérletei, melyeket ezek megtelepitésével tett, gondos kezelése alatt Tur-Pásztó televényes fekete földjében kitünően sikerültek s ez az eredmény ő nagyméltóságát annyira megörvendezettette, hogy — mint mondja — kötelességének ismerte, kísérleteinek eredményét R. főerdőtanácsos urral is „hűségesen“ közölni.

„Divatos volt eddig — mondja levelében, melyet R. főerdőtanácsos úr szivességéből közlünk — nálunk is hinni, hogy itt az egy akáczon kívül más fa nem terem, s talán e föltevés, a melylyel különben restségünket oly tetszetősen lehetett palástolnunk, volt legnagyobbbész az oka, hogy ez a mi áldott vidékünk faültetvényekben annyira szegény — mondhatni sivár.“

„De, hogy e nézet merő tévedés, azt nemcsak a szomszédos poói puszták változatos és gazdag faültetvényei czáfol-

ják meg, bizonyítván az ellenkezőt, hanem saját tapasztalataim után is állithatom, hogy az akáczon kívül a platánok, az acerek minden neme, a bálványfa, a kőris, a tölgy, a hárs, a gleditsia, a jegenye, a nyárfa, sőt a fenyő is feltalálhatja hazáját nálunk. Csak a bükk és nyirfa az, melylyel boldogulni nehezen tudok. A bükk még inkább engedne, de a nyirfával már három ízben tettem kísérletet, s alig van egy pár silányul tengődő példányom belőle.

„A mult őszen hozattam Ungvárról 100 darab fekete fenyőt, 60 darab tölgy, 60 darab bükk és 30 darab nyirfa csemetét, a mult tavaszon pedig ismét 50 darab fekete fenyőt és néhány darab nyirfát. Valamennyit azonnal elültettem, és most kitünő megelégedéssel látom, hogy a fenyőknek és tölgyeknek több mint $70\frac{0}{10}$ -a gyönyörű, szép és üde, teljesen fejlődésnek indult és egészséges. A bükk — mint már megjegyeztem — gyöngébb, a nyirfa pedig majdnem semmi eredménnyel sem kecsegtet.“

„A mi már most azon különleges fenyőnemeket illeti, melyeket szives volt Nagyságod, kísérlet tétel végett, rendelkezésemre bocsátani, ezek és pedig az 1 drb Douglas, a 3 drb Lambertiana, a 10 drb Picea, egytől egyig mind megfogamzottak.“

„A Douglas fejedelmi példány, legalább 50—60 cm-t nőtt az idén; a Lambertianának tömött, dús rózsások, az elevenégtől majd felhasadnak; a Piceak is elevenek és szépek, csakhogy a példányok sokkal gyöngébbek.“

„Nagy szerencsének tartanám valóban, ha a jó sors úgy hozná magával, hogy alkalmam lehetne e hidegebb éghajlati csemetéket egyszer Ngysgodnak a helyszínén nálam bemutatni.“

„Meggyőződhetnék Nagyságod, hogy gondos kezelés után a Douglas, Lambertiana, keresztes fenyő (lúcz), vörös fenyő, fekete fenyő és picea szárazságnak kitett televényes rónáinkon

talán éppen oly sikerrel díszlenek, mint bárhol másutt. — Legalább kertben.“

Mi e levélhez csak annyit teszünk hozzá, vajha minden birtokos annyi érdeklődést tanusitana a fatelepités iránt „szárazságnak kitett rónáinkon“, mint Gajzágó Salamon ő nmltsága.

(E.) **Bogyószedés utáni kereset.** Az erdőben található bogyók közül tudvalevőleg a fekete és piros áfonya gyűjtetik leginkább. Némethon némely vidékén az egész gyermekvilág, felnőtt leányok, asszonyok, sőt öregebb férfiak is ezek gyűjtésével vannak elfoglalva az arra alkalmas időszakon át.

Stettin környékén például a bogyószedés utáni kereset személyenkint átlagosan 0·8 és 1·5 márka közt váltakozik. Egy személy naponkint 6—9 liter áfonyát szed, s literjét átlag 0·1—0·2 márkával értékesíti. A bogyógyűjtés gyermekek, asszonyok, gyenge vagy öreg és munka képtelen férfiak foglalkozása, kik ez uton naponta többet keresnek, mint a menyit a vidéken szokásos rendes napszám kitesz. — A gyűjtés mintegy 50 napig tart és az erdőben lakó népnek ez által szép keresete van, mely még tetemesebbé válnék, ha a főnyereség nem a közvetítő kereskedők zsebébe vándorolna. — Ezek a bogyókat nagy mennyiségben vásárolják össze, kikötőkbe viszik s onnan aztán különösen Angliába és Oroszországba szállítják.

Hogy mily jelentékeny összeget képvisel az összegyűjtött bogyók és gombák értéke, eléggé bizonyítja az az egy adat, hogy például az Eberswalde-i erdőakadémia erdeiben 3233 darab bárcza mellett a bogyószedés utáni kereset 45000 márkát, körülbelül 27 ezer forintot tett ki.

Másfél szikü dió. A multkor említett egy- és háromszikü dió leírása után egy oly dió jutott kezembe, melynél az egyik héj csak $\frac{1}{5}$ -öd része a másiknak, tehát a nagyobbik héjből négy olyan telt volna ki, mint a kisebbik. Sajátságos módon

fejlődhetett ez így; első tekintetre azt hinné az ember, hogy több héju e dió. Feltűnő az, hogy tudott a dió egyik héja oldalvást ennyire terjedni, valamint az is, hogy az egyik héj kisebbsége daczára sem nagyon ferde az egész dió.

A dióhéjnak ezen rendetlen képződéséhez kényszerült alkalmazkodni a dió magja is. Ennek az egyik szíkje ferde, egyik oldala meglehetősen kiképződött, a másik oldalnak csak az alsó karélya van.

A másik szíjnek csak egy oldala van meg, tehát a dió másfél szíjú. Ez a félszík most nagyobb mint máskor, csak kevésbé keskenyebb, mint a két karély együttvéve, de csak egy karélya van. A fél szík a szélesebb dióhéj tágasabb öblében nyugodott és képződött, ellenben a hol a hiányzó fél szíjnek kellett volna fejlődnie, azt a kisebbik dióhéj ferde oldala takarta s nagyobb domborusága nem lévén, nem adott helyett a félszík kiképződésének.

Az az él, mely a szík két karélyától a csúcsig (csira) haladni szokott, a fél szíkes oldalon a másik szík kisebb karélyával csatlakozik, a különben lapított csúcs mintegy egyszerű redő alakjában össze hajlik, a csúcs mintegy három oldalú pyramis lesz, de egyik oldalán barázdával (behajlással). Oldalról tekintve az egész szíjnek kisebbik karélyát, a félszíkhez is lehetne számítani, ha különben a dió szerkezete nem ellenezné.

Borbás Vincze.

(*J. L—a.*) **Svéd- és Norvégország fakereskedelme.** A fakivitel nagyságát tekintve, Svédország jelenleg az exportáló államok között a legelső helyet foglalja el. A fakivitel a skandináviai félszigeten kivált azóta emelkedik folytonosan, mióta a tengerparton felállított nagyszerű gőzfűrészek segítségével dolgozzák fel a faanyagot, s bizonyára van annyi érdemök a fűrészüzem technikai tökéletesítésénél a svédek- és norvégeknek, mint Amerikának. Svédországban a kivitel mennyisége, a

hivatalos statisztikai kimutatások szerint, 1868-tól 1879-ig, 2 millió 6 százezer és 3 millió 8 százezer m^3 között változott. Az exportált fának legnagyobb része magán erdőbirtokokból kerül ki, minthogy azonban ezen erdőknek kezelése még nem rendszeres, valószínű, hogy készleteik csakhamar ki fognak apadni. Az államerdők, az 1877-ik évi adatok szerint 3,269.000 hectárt foglalnak el. 1870-ben 84.000, 1873-ban 982.000, 1877-ben pedig 380.000 koronát (1 korona = 70 kr) jövedelmeztek. Norvégia is igen tetemes exporttal bír; 1880-ban 1,950.000 m^3 fa lett kivive. Míg az utóbbi években a gyalult áru kivitele emelkedett, a fűrészelt árué csökkent. Itt is, mint Svédországban, a fa legnagyobb részt magánerdőkből kerül ki. Legnagyobb erdővidéke a Glommen folyó vízmedenczéjében van, melyen évente közel 6 millió fűrészrönköt usztatnak le. Az erdők rendszeresen nem kezeltetnek, a kivitel évről-évre emelkedik, s folyton új fűrészműveket állítanak fel; miután a norvég erdőtörvény-bizottság 6 éves munkálatai után kimutatta, hogy az évi termelés az évi növedéket 3 millió m^3 -el túlhaladja, a norvégiai fakereskedelem emelkedésében, tulajdonképen erdőgazdaságának pusztulását szemlélhetjük.

(I. L—a.) **Az erdei fák hőmérséklete mellmagasság- és a koronában.** Évi átlagban a hőmérsék a fák törzsének felső részében magasabb, mint az alsóban. A fatörzsek ugy alsó, mint felső részökben csekélyebb hőmérsékkel bírnak, mint a környező levegő egyenlő magasságban; még pedig a fák az év minden szakában, sőt még télen is hidegebbek, mint az erdei levegő; a hőmérsék különbsége legnagyobb nyáron s legkisebb télen. Tavasszal és nyáron a talaj hőmérséklete kisebb, ősszel és télen ellenben nagyobb, mint a fáké.

(I. L—a.) **A faburkolat.** A „L'echo Forestier“ írja, hogy Párizsban érdekes kísérletet tettek a faburkolat ellenálló képességének kipuhatólására. A párizsi központi vasutársaság a

faburkolatot nagyobb mérvben óhajtván alkalmazni, próbaképen a Szajjának egy hidját fakoczkákkal burkoltatta ki. A munkálatokat alig két hét alatt teljesen befejezván, 5.500 kilogrammal terhelt kocsikat járattak két órán át a hidon, a nélkül, hogy a burkolat színe bárminemű változáson ment volna át, míg a kőburkolat a hidnak két fején 2—4 cm.-nyi behorpadásokat szenvedett. Ezen s több hasonlóan sikerült próbák után Párizsban — hol különben a fával való burkolás a leglátogatottabb és a legnagyobb forgalmu utczákon, pl. boulevard Poissonière, Champs-Élyséesen már is alkalmazásban van — nagy mérvben akarják ezen burkolásmódot felhasználni, követve e részben az észak-amerikaiak és a londoniak példáját. Mellesleg felemlíthetjük, hogy nálunk Budapesten hosszas vita után el lett fogadva a sugárutnak újból bükkfával leendő kirakása, de nem többé téglá-, hanem a Rütgers-féle mód szerint impregnált koczka alakú bükkfával; az összes költségek 500.000 frtra rugnak, a vállalkozó — maga Rütgers — a telítésre Budapesten gyárat emel, s a burkolat tartósságáért 15 évi jótállást vállal.

(*J. L—a.*) **A tölgy tartósságáról.** A Majna medrében Aschaffenburg mellett a hajózást már hosszabb idő óta akadályozta néhány tömb. A vízépítési hivatal azokat eltávolítatván, kitünt, hogy azok hatalmas tölgytörzsek, melyek fája az idők folyama alatt hihetetlen keménységűvé vált.

Új könyv. „Magyarország mezőgazdasági nyers terményeinek behozatala és kivitele“ czim alatt Telkes Simontól egy 154 lapra terjedő kötet jelent meg a napokban, mely a nyers dohány, mezei termékek, kerti termények, állatok, állait termelvények, szövő anyagok, bor erdei termények, némely főbb mezőgazdasági ipartermények és a mezőgazdasági hulladékok forgalmával és a forgalom végeredményével foglalkozik.

Az egyes cikkek e könyvben azzal a helyes átnézetességgel vannak tárgyalva, melyek szerzőnek az erdei termékek forgalmáról irt és az „Erd. Lapok“-ban megjelent cikkeit jellemzik. Az erdei termékekről szóló fejezet tényleg e cikkekből van összeállítva. Feltűnő, hogy szerző ezt a fejezetet is a mezőgazdasági nyerstermények czime alá foglalta, holott az erdei termékek a legtágabb értelmezés esetében sem sorozhatók a mezőgazdasági termények közé. Mindenesetre helyesebb lett volna ha a könyv „Magyarország mező- és erdőgazdasági terményeinek stb.“ czimet nyert volna, mert így megtörténhetik, hogy a ki csak az erdőtermékek áruforgalma iránt érdeklődik, nem is veszi figyelembe e különben értékes könyvet.

A „**Mezőgazdasági Szemle**“ czimű jeles szakfolyóirat idei első füzete a következő tartalommal jelent meg. Buzánk és lisztünk kivitele szemben a külföld versenyével. Dr. Bernát Istvántól. — A Vágvidék gazdasági viszonyai. Gruner Lajostól. — A kolumbácsi légy. Tömösváry Ödöntől. — Külföldi szemle. — Irodalom stb.

Az „**Erdőőr**“ czimű **szakkönyv** harmadik kiadása megjelent, bővítve azon tudnivalókkal, melyeket az erdőtörvényből az erdőőröknek ismerni kell. Megrendelhető az „Erd. Lapok“ kiadó hivatalánál (hold-utcza 21. szám) példányonként 3 frt beküldése vagy postautánvétel mellett.

Czimadományozás. Földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére Wagner Gusztáv erdésznek a főerdészi czimet és jelleget adományozom.

Kelt Bécsben, 1883. évi decemberhó 16-án.

Ferencz József, s. k.

Gróf *Széchenyi Pál*, s. k.

Változások az erdészeti szolgálat körében. Györy Géza egri érseki főerdész a nagyváradi görög szert. kath. püspöki urodalomhoz erdőmesternek lett kinevezve.